

'Nieuwe vormen solidariteit nodig'

“Onderlinge zelfredzaamheid moet terugkeren als nieuwe vorm van directe solidariteit.” Dat schrijft hoofdaalmoezenier Wim van Meijgaarden in het jaarverslag van de Dienst Kerk en Samenleving van het bisdom Roermond. Volgens hem moeten burgers meer eigen initiatieven nemen, omdat de overheid zich uit steeds meer maatschappelijke verbanden terugtrekt.

“Ik pleit ervoor om verbanden van mensen in buurten, in kerkgemeenschappen, in verenigingsleven, in vriendengroepen meer mogelijkheden te bieden om de solidariteit in hun gemeenschap naar eigen inzicht vorm te geven,” aldus pater Van Meijgaarden. “Juist dat zal de betrokkenheid en sociale cohesie versterken.”

In zijn voorwoord bij het jaarverslag schetst de hoofdaalmoezenier hoe de overheid meer dan 50 jaar geleden het sociaal-maatschappelijk verzorgingssysteem overgenomen heeft van particuliere initiatieven. “Maar de verzorgingsstaat blijkt nu, na zo’n halve eeuw, onbeheersbaar en onbetaalbaar te zijn geworden. De politiek roept nu op tot participatie van de burgers en tot een nieuwe cultuur van affectief burgerschap.”

Maar dat kan volgens Van Meijgaarde niet meer door een beroep te doen op oude structuren waar mensen naar elkaar omkijken, zoals een gezin, een familie, een buurt of een kerk, omdat die niet meer op die manier bestaan. “De moderne, democratische samenleving is gebaseerd op het basisprincipe van de gelijkheid. En gelijke kansen leiden tot individualisme en een afnemende bereidheid traditionele taken en verantwoordelijkheden te vervullen,” zo schrijft hij. “De oude plicht tot naastenliefde is afgekocht met premies en belastingen aan de staat, die als een Nanny voor ons allen zorgt. En nu die politieke Nanny dat niet meer kan opbrengen, zou er weer aangeklopt moeten worden bij armenbesturen, Vincentiusverenigingen en andere kerkelijke instellingen.”

Volgens Van Meijgaarden is het door de politiek gehoopte toekomstbeeld, dat de samenleving vitaal genoeg zou zijn om de leemtes op te vullen van een zich terugtrekkende overheid, achterhaald. “Burgerparticipatie vanuit verantwoordelijkheidsbesef moet weer geleerd worden. Bij het bedrijfsleven, op het maatschappelijk middenveld en bij individuele burgers schuilt een flinke dosis probleemoplossend vermogen, waaruit nu al

talrijke initiatieven voortkomen van nieuwe solidariteit. Maar individueel initiatief is een te wankel basis voor een nieuwe solidariteit.”

Die solidariteit wordt volgens Van Meijgaarden vooral beleefd en ervaren in kleine verbanden zoals buurten, kerken, verenigingen of vriendengroepen. Daarom wil hij meer mogelijkheden voor die groeperingen om solidariteit in hun eigen gemeenschap beter vorm te geven. “Het is aan de lokale, provinciale en landelijke overheid om deze nieuwe solidariteitsinitiatieven te faciliteren en te ondersteunen en ze te willen erkennen als waardevol voor de sociale cohesie.”

[Download het volledige jaarverslag 2017 van de Dienst Kerk en Samenleving](#)